

Msgr. MATIJA PAVIĆ

Msgr Matija Pavić, veliki prepošt i generalni vikar u miru, umro je u Djakovu 25. studenoga 1929.

† Msgr. Matija Pavić (1859.—1929.)

Pokojnik je bio vrlo markantna i ugledna ličnost i u Djakovu i u cijeloj našoj kraljevini. U svojoj mladosti bio je kao profesor bogoslovije vrlo često gost biskupa Strossmayera, pa je došao u poznanstvo i prija-

teljstvo s mnogim našim uglednim ljudima znanosti, politike i uopće kulturnog rada. Rodio se u Djakovu 31. siječnja 1859. i ondje svršio pučku školu, licej i teologiju; gimnaziju u Osijeku. G. 1882. zaređen je svećenikom i poslan u Beč na više nauke, ali je već naredne godine bio opozvan i imenovan profesorom najprije na biskupskom liceju, a onda na bogoslovnom učilištu u Djakovu. Predavao je kroz dugi niz godina apologetiku i crkvenu povijest, te se odlikovao i kao crkveni govornik, osobito u važnijim zgodama, i kao profesor, koji je znao vrlo zanimljivo i oduševljeno govoriti.

Msgr M. Pavić je osobito zaslužan kao historičar, u prvom redu crkveni. Štampana je njegova brošura O Arianizmu, Povijest djakovačkog sjemeništa i skupa sa † Msgr M. Cepelićem monumentalna radnja Josip Juraj Strossmayer, posvećena g. 1900. biskupu prigodom 50-godišnjice biskupovanja.

Ostale su njegove radnje izašle većim dijelom u »Glasniku biskupije bosanske i srijemske« u Djakovu. Od g. 1888. pa skoro sve do pred smrt javlja se Pavić osobito radnjama iz domaće crkvene povijesti; a i sa više aktuelnih radnja iz ostalih bogoslovnih nauka. G. 1888. piše oveću raspravu: Sv. Toma Akvinski i Duns Scotus. G. 1889.: Književna slika Slavonije u 18. stoljeću do g. 1835. Od g. 1889. do 1895. vodi redakciju »Glasnika« iz uz biskupa je glavni njegov suradnik. 1890. i 1891. tumači Sustav nedjeljnih perikopa, izvješćuje o Teološkom studiju negda isada; o Glavnim ustanovama školskog zakona; raspravlja Tko je pisac Stopa Kristovih? Izvješćuje o Poruci austrijskog episkopata i o Loži u Zemunu. G. 1892. tumači 13. i 14. članak konkordata (austrijskog), prikazuje Osnutak bratovštine presv. Srca u Djakovu; raspravlja o Crkvenom posluhu; piše poučne članke: 15 godina u Francuskoj i Kongres u Mechelnu za crkveno jedinstvo; Njega prirodnih nauka te Nekrolog Al. Tomiću, župniku u Kopanici († 1892.). G. 1893. piše Povijest kaptola bosanskog i srijemskog u srednjem vijeku, izvješćuje o Jubileju pape Leona XIII., te o Izdanju starosl. misala. U g. 1894. piše raspravu: Što ima biti svećenik puku? i drugu: Naslovni bi-

skupi. Izvješćuje o instalaciji kanonika, katehetskom sastanku u Osijeku i arheološkom u Splitu-Solinu te o pučkim misijama u djakovačkoj biskupiji. U g. 1895. riše Život i rad Josipa Čolnića zadnjeg biskupa bosanskog († 1773.), raspravlja o Arhidjkonatima u srednjem vijeku, o Nuncijima Sv. Stolice, te o Igrina burzi. G. 1896. riše Život i rad bosanskih biskupa Gjura Patačića († 1716.) i Petra Bakića († 1749.). U g. 1897. piše povijest Biskupije srijemske (1699.—1773.). U g. 1898. u proslavu Strossmayerove 50-godišnjice minisništva piše raspravu: Župe i crkve današnje dieceze (djakovačke) u srednjem vijeku. U g. 1902. prikazuje život i rad glasovitog francuskog konferansijea dominikanca Lacordaire (o stogodišnjici njegova rođenja); daje Naputak za ljetopis župa. G. 1903. pri-

kazuje Samostane i redovništvo srednjega vijeka u našoj biskupiji. G. 1906. započinje, a 1907. i 1908. nastavlja i svršava radnju: Biskupsko sjemenište u Djakovu (o njegovoj stogodišnjici). God. 1913. (o 1600-godišnjici milanskog edikta) piše članak: Augusti Sirmienses, u kojemu dokazuje, da su najliči progonitelji kršćana bili porijeklom iz Srijema, ali je i car Konstantin porijeklom iz Niša. G. 1922. piše u »Glasniku« odulji referat o 50-godišnjici »Glasnikovoj« i prikazuje u glavnim potezima sav rad i suradnike kroz tih 50 godina. Kasnije se rijetko javlja sa kratkim recenzijama pojedinih povjesnih knjiga.

Svi radovi pok. M. Pavića što se odnose na užu povijest, napose crkvenu djakovačke biskupije, plod su duža i savjesna učenja i rada.

Dr. Andrija Spiletak.

NAŠI MUZEJI

Pitanje naših muzeja je posebno poglavlje u našem kulturnom životu. Ova posebnost proizlazi na jednoj strani iz posebne strukture samih muzeja a na drugoj iz činjenice, da kod nas muzeji još stoje prilično po strani od opštih, zajedničkih kulturnih akcija i stremjenja.

Kod nas još dobrim delom prevladava mišljenje, da je muzej institucija za sačuvanje i konzerviranje starina, egzotika, kurioziteta i sl. i da je registrom tih predmeta iscrpljena zadaća muzeja. Da su muzeji naučni instituti i da predmet od svog nalazišta do muzejske vitrine prolazi preko mozga i zgrbljenih ledja muzejskog činovnika o tome se ne vodi briga, jer taj je posao uistinu manje »produktivan« od posla novinskog reportera. A onda su muzeji kod nas prilično izolovani, retko kada muzejski naučni radnici dolaze u javnost i javni život i usled toga je i njihov život i njihov rad manje poznat i naravno i manje priznat od rada koje strojopisačice. Muzejima ne dostaje kontakt sa javnošću, sa publikom. Posetnici muzeja su u 99% slučajeva prolaznici čiji interes je zasićen površnim posmatranjem paradnih komada, koji na žalost i jesu magneti muzeja. Kod nas ne postoji jedna odlična institucija, koja je naročito razvijena u Nemačkoj i koja pokazuje upadne uspehe a to su društva prijatelja pojedinih muzeja. Ta udruženja preuzimaju na sebe posao propagande, pribiranja materijalnih sredstava, priređuju predavanja. stručna vođenja po muzeju, ukratko obavljaju sve one poslove, koji su neminovno potrebni ako se muzej hoće uklopiti kao živa stanica u kulturno tkivo jednog naroda. Samo onda ako

jedna zajednica oseća, da je muzej deo njegovog kulturnog života, a ne mrtvo slagalište, magazin, moći će muzej izvršiti i svoju naučnu i svoju odgojnu zadaću. Jedna od najbitnijih zadaća muzeja pored sabiranja materijala su zbirke i publikovanje njegovog rada i to jednako publikovanje stručnih, naučnih edicija kao i popularnih, opće-kulturnih, naravno u okviru delatnosti odnosnog muzeja. Zato treba novaca a tog novca nema. U Nemačkoj preuzimaju jedan deo edicija muzeja spomenuta udruženja, naročito one popularnog karaktera.

To su u glavnom opće poteškoće, da se kod nas muzeji afirmiraju u javnosti. Medjutim imamo još i poteškoća internih, koje su već prema pojedinim muzejima čas veće, čas manje. Te poteškoće imaju dva »tipa«: materijalni i personalni. Kod nas su muzeji svojina države (veći gradovi imaju i svoje lokalne, gradske muzeje) i država iz svojih sredstava subvencionise muzeje. Ta subvencija je više nego minimalna: njom se jedva održavaju muzeji na današnjem stepenu a o kakvom razvoju, prosperitetu nema ni govora. Naročito mladi muzeji, koji su nastali iza rata nalaze se u vrlo teškom položaju, jer nedostaci u materijalnim sredstvima koče svaku akciju: ekskurzije, nabava predmeta, publikacije, nabava knjiga, aparata itd. Budžeti naših muzeja su upravo mikroskopski sitni ako ih se uporedi sa budžetima muzeja na strani. I tu se ne uzimaju u obzir muzeji velikog stila kao muzeji u Hamburgu, Berlinu nego provincijski muzeji, kao što je na pr. onaj u Halleu, koji raspolaže sa milionskom dotacijom dok na pr. naš zagrebački etnografski muzej ima dotaciju od 35.000 di-